Ambities zorgverzekeraars **BLIJVEN STAAN**

INKOOPBELEID MET EEN **DISCLAIMER**

Midden in de coronacrisis moesten zorgverzekeraars hun inkoopbeleid voor 2021 presenteren. En hoewel hun focus nu vooral op de zorg ligt, laten ze de langetermijnambitie niet los. Een rode draad is waar het beleid kan inzetten op digitale zorg.

tekst Thijs Rösken

beeld Erhui1979 en Sorbetto/
Getty Images/iStock

WETTELIJK GEZIEN MOEST HET NIEUWE INKOOPBELEID BEGIN APRIL ONLINE STAAN.

Zodat zorgaanbieders – zoals elk jaar – de tijd hebben om zich voor te bereiden op de contractonderhandelingen. De inkoopdirecteuren bij zorgverzekeraars zeggen te worstelen met de publicatie van plannen en doen die niet helemaal passen bij de uitdagingen waar de sector sinds de uitbraak van het coronavirus voor staat. ‘We kunnen ons voorstellen dat een deel van de ambities vertraging oploopt door de huidige coronazorg. Dus we moeten de verwachtingen wellicht bijstellen’, reageert CZ-directeur Joël Gijzen. ‘Maar we laten de ambities voor de lange termijn niet los.’ Ook Zilveren Kruis-directeur Olivier Gerrits denkt dat de coronacrisis impact zal hebben op het inkoopbeleid voor 2021. Hij verwacht wel dat ‘een groot deel van het beleid overeind zal blijven staan’.

De zorgverzekeraars presenteren in overleg met de NZa hun beleid met een disclaimer, omdat er toch wat dingen kunnen veranderen richting de zomer, vertelt Menzis-directeur Nicole Poldervaart. ‘Als er in de komende maanden meer duidelijk wordt over de gevolgen

van de coronacrisis, kunnen we bijsturen. Ons uitgangspunt is dat zorgverleners niet slechter, maar ook niet beter worden van de coronacrisis.’

Poldervaart en Gerrits benadrukken allebei dat ze graag willen kijken of er lessen te trekken zijn uit de geleverde zorg in coronatijd. Bijvoorbeeld door zorg straks weer digitaal te doen of niet meer uit te voeren. Gerrits: ‘Tal van experts stellen dat 10 tot 20 procent van de zorg niet nodig is. Dan zou het

Inkopers in coronatijden

Bij de interviews over het nieuwe inkoopbeleid is ook besproken wat de inkopers bij zorgverzekeraars op dit moment kunnen doen om de coronazorg een handje te helpen. Voor de niet-coronazorg doen ze qua financiering al een inspanning via continuïteitsbijdragen. In praktische zin kunnen ze volgens CZ, Menzis en Zilveren Kruis zekerheid over financiering bieden bij initiatieven zoals coronahotels en verplaatsing van coronapatiënten naar Duitsland. Ook delen en faciliteren ze digitale initiatieven om therapieën en consulten via beeldbelsoftware uit te voeren. Olivier Gerrits van Zilveren Kruis: ‘We kunnen verbindingen leggen. Dat hebben we gedaan toen er tekorten waren aan beschermingsmiddelen en zbc’s die konden leveren.’

mooi zijn om dat deel van de uitgestelde reguliere zorg niet alsnog te doen.’

Digitalisering ggz

Bij de wijzigingen in het inkoopbeleid valt vooral de digitaliseringsslag op. De grote zorgverzekeraars – CZ, Menzis, VGZ en Zilveren Kruis – willen dat bijvoorbeeld therapieën in de ggz waar mogelijk vaker digitaal gaan plaatsvinden. ‘Met name om wachtlijsten en personeelskrapte aan te pakken’, legt inkoopmanager Daan Rooijmans van CZ uit. Volgens de vier zorgverzekeraars hebben ze in de afgelopen jaren beetje bij beetje digitalisering moeten aanmoedigen en stuitten ze daarbij op soms huiverige zorgaanbieders. ‘Uit noodzaak is die koudwatervrees bij huisartsen en in de ggz nu opeens helemaal weg’, merkt Poldervaart van Menzis op. Ze zegt graag na de coronacrisis te willen kijken wat voor lessen uit deze crisis getrokken kunnen worden. ‘Misschien kunnen we een deel van die zorg digitaal blijven doen.’ Marjo Vissers, directeur Zorg bij VGZ is erg positief over wat er nu mogelijk blijkt. ‘We nemen ons petje af voor de stappen die worden gezet in de ggz. Het zou jammer zijn als we straks terugkeren naar vroeger, ook al is dat pas anderhalve maand geleden.’ Bij CZ is de ggz een duidelijk thema. De zuidelijke zorgverzekeraar staat op het punt om zeer langjarige contracten met instellingen te sluiten, naar voorbeeld van het tienjarige contract met medisch centrum Zuyderland. Volgens Rooijmans moet er meer ruimte komen voor complexe zorg. Hij haalt daarbij demonstrante Charlotte aan die merkte dat ze nergens terecht kon. ‘We schrapen bij CZ het gemiddelde tarief en gaan meer differentiëren om te zorgen dat er een prikkel komt om complexe cliënten te helpen, waar ze nu nog minder rendabel zijn.’ Verder zou de lichtere zorg dus vaker digitaal moeten en wil de zorgverzekeraar cliënten die moeten wachten op therapie proberen digitale alternatieven te bieden. Het nieuwe inkoopbeleid bij CZ is meer

gericht op het smeden van 'duurzame coalities', zoals de zorgverzekeraar meerjarige contracten met gelijkgeschakelde doelen noemt. Zo vertelt Gijzen over hoe de zorgverzekeraar in de eerstelijnsdiagnostiek en paramedische zorg aanbieders wil verleiden tot goede samenwerking door hun meer exclusiviteit te geven. Daarvoor krijgt CZ dan een goede prijs, afbouw van overcapaciteit of leveringszekerheid terug. 'Wil je met ons niet in zo'n meerjarencontract werken, dan gaan we scherp inkopen.'

Verplaatsing zorg

Een volgende stap die Zilveren Kruis mogelijk al zet in coronatijd, is de verplaatsing van zorg van de tweede naar de eerste lijn of zelfs naar huis, vertelt inkoopdirecteur Gerrits. 'Maar zoiets staat niet in concrete passages van ons inkoopbeleid. Dat spreken we af met specifieke zorgverleners, zoals we al langer doen met bijvoorbeeld Isala.' Duidelijkere wijzigingen in het inkoopbeleid zitten in bijvoorbeeld de inkoop van hulpmiddelen bij landelijke partijen in plaats van via apothekers en het stimuleren van geneesmiddelenuitgifte via online apotheken. 'Dat is goedkoper en vaak net zo gemakkelijk. In die zin vinden we de proef van Etos met de Thuisapotheek ook erg interessant.'

Een andere wijziging bij Zilveren Kruis is het vervangen van het pluscontract voor fysiotherapeuten voor extra modules naast het basiscontract. Gerrits heeft het idee dat het beleid bij Zilveren Kruis niet veel verandert, maar denkt dat de wijzigingen bij de inkoop van hulpmiddelen en de contractering van fysio's wel wat stof zullen doen opwaaien. 'Maar dat hoort erbij. Als je

iets wilt bereiken, kun je ook impact van maatregelen verwachten.'

Hulp bij preventie

Bij Menzis wordt ook meer verwacht van zorgaanbieders zelf. Zo is het volgens Poldervaart de bedoeling dat apothekers meer ruimte krijgen voor voorlichting bij medicijnuitgifte om bijvoorbeeld ook afbouw te stimuleren. En wil de zorgverzekeraar dat aanbieders in de paramedische zorg en tandartsen helpen bij preventie. 'Een slecht gebit heeft bijvoorbeeld gevolgen voor het gebruik van insuline. Als tandartsen dat ook kunnen meegeven, kan dat wellicht helpen. Om met zorgaanbieders beter te kunnen spreken over onderwerpen als preventie in plaats van alleen over declaraties, zouden we ook in die zorgsectoren meer moeten contracteren, want dat gebeurt nu toch nog weinig.' Dat in de mondzorg schaalvergroting plaatsvindt, maakt volgens de Menzis-inkoopmanager de inzet op meerjarenafspraken makkelijker. Wat betreft de verplaatsing van zorg van de tweede naar de eerste lijn, wil Menzis in 2021 concretere afspraken maken die meetbaar zijn. Poldervaart: 'Dan heeft het niet meer zo'n vrijblijvend karakter. Het is zonde dat de transitiegelden die nu beschikbaar zijn lang niet altijd worden opgemaakt. Wij den-

ken dat het met concrete afspraken en meetbare doelen in meerjarencontracten makkelijker wordt om de stap te zetten.' Poldervaart ziet overigens dat verplaatsing van zorg opeens een vlucht krijgt in de coronacrisis. 'Nu zorginstellingen bedden moeten vrijmaken voor coronapatiënten, kan het ineens wel en wordt daarbij ook goed samengewerkt. Dat is dan wel weer mooi om te zien.'

In de wijk

Ook bij VGZ komt in het zorginkoopbeleid van 2021 meer nadruk te liggen op digitalisering. Niet alleen in de ggz en bij huisartsen, maar ook in de wijkzorg. Vissers: 'Daar wordt nu nog erg weinig gebruikgemaakt van zorg via beeldschermen. Ook in de wijk kun je kijken of je wel voor alle controles fysiek moet langsgaan. Vaak is dat niet nodig. Neem bijvoorbeeld het gebruik van een slimme elektrische medicijndoos, waarmee je op afstand kunt zien of iemand z'n medicijnen wel heeft genomen.' Voor volgend jaar zet VGZ verder veel in op zijn paradepaardje Zinnige Zorg. Zo zet de zorgverzekeraar stappen richting een integrale en digitale diagnostiek, vertelt Vissers. Bij fysiotherapie wil VGZ nog meer inzetten op trajecten om doelmatiger te behandelen. En in de ggz wil de zorgverzekeraar wachttijden opvragen. Verder probeert de zorgverzekeraar meer onderscheid aan te brengen tussen wanneer medische behandeling nodig is en wanneer behandeling via samenwerking met het sociale domein, kortdurend of met behulp van ervaringsdeskundigen of digitale toepassingen mogelijk is. Vooral dat laatste wil VGZ aanmoedigen.

'De koudwatervrees voor digitalisering is opeens helemaal weg'